

РЕЦЕНЗИЯ

от

**Доц. д-р Тихомир Панков Тотев, д.м.,
Ръководител Катедра „Акушерство и гинекология“, Факултет
„Медицина“, Медицински Университет - Плевен
Клиника по Акушерство и гинекология, УМБАЛ „Света Марина“ –
Плевен**

**Външен член на Научно жури, определено със заповед № Р-109-
406/25.10.2022 год. на Ректора на Медицински Университет
„Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна**

*Относно: дисертационния труд на тема:
„Ускорено възстановяване след оперативно лечение (ERAS – Enhanced
Recovery After Surgery протокол) в гинекологичната хирургия”*

*За присъждане на научна степен “ДОКТОР НА НАУКИТЕ”
Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално
направление 7.1 Медицина, научна специалност „Акушерство и
гинекология”*

на Доц. д-р Станислав Христов Славчев д.м.

Кратки биографични данни и кариерен профил

Доц. д-р Станислав Христов Славчев завършва медицина през 1996 г. Има призната специалност „Акушерство и гинекология” от 2009 г. През 2016 г. защитава дисертационен труд и придобива образователна и научна степен „Доктор”. От 2019 г. е доцент по специалност „Акушерство и гинекология” към МУ – Варна. Доц. Славчев има проведени допълнителни квалификации, предимно в областта на оперативната гинекология. Публикационната му активност включва 38 статии и една монография. Понастоящем е акушер-гинеколог в Клиника по Гинекология към МБАЛ „Св. Анна“ – Варна.

Актуалност на темата

Доц. Славчев е разработил в своя дисертационен труд един важен въпрос – програмата за бързо възстановяване след хирургия (ERAS) в спектъра на гинекологията. Идеята за тази комплексна, мултидисциплинарна система от процедури възниква в края на миналия век и бързо се развива в различни хирургични специалности. Основната и цел е да намали хирургичния стрес и да оптимизира и скъси следоперативния престой.

Базисните компоненти на ERAS включват периперативни процедури по поддържане на водно-солевия и енергийния баланс, борба с болката, превенция на следоперативните инфекции и венозния тромбоемболизъм, ранно хранване и раздвижване. Адекватното приложение на тези комплексни мерки води до подобряване качеството на живот на пациентите, както и до намаляване на разходите за лечение.

Структура на дисертационния труд

Представеният труд е в обем 152 стандартни страници. Онагледен е с 7 таблици и 16 цветни фигури. Библиографията включва 432 литературни източника. Разгледаните в нея теми са свързани с конкретните проучвания на дисертанта. Те изследват актуалните проблеми на пред-, интра- и следоперативните грижи в гинекологичната/онкологичната хирургия. Изводите от тези проучвания спомагат за формиране на препоръки за ERAS, базирани на научни доказателства.

Дисертационният труд е правилно структуриран, съдържанието му отговаря на изискванията. Пропорцията между отделните раздели е спазена. Той включва: увод, литературен обзор, цел, задачи, клиничен контингент и методология, резултати и обсъждане, изводи, приноси и книгопис.

Цел и задачи

Целта е да се оцени приложимостта и ефектът на ERAS протокола в оперативната гинекология. Тя е ясно и точно формулирана и се базира на одит и отчет на периперативните резултати. За постигането и са поставени единадесет задачи, които включват проучване на всички аспекти от периперативните грижи – ранно раздвижване и ранно хранване, антимикробна профилактика, обезболяване, превенция на хипотермията. Приложимостта и ефектът на ERAS протокола са подложени на оценка отделно при минимално-инвазивните и онкогинекологичните операции. Според препоръките на протокола е насочен за определяне минималният следоперативен престой при различни гинекологични операции.

Клиничен контингент и методология

Проведено е проспективно клинично-епидемиологично проучване, обхващащо приетите за планови операции пациентки в Клиника по гинекология, МБАЛ „Св. Анна” – гр. Варна. Изследването е проведено за период от 14 месеца, като са включени 121 пациентки със средна възраст 52.6 години. След подписване на информирано съгласие, пациентките са

третиран и проучван по изготвения ERAS протокол. Той съдържа точно и подробно описани процедури в деня преди операцията, в деня на операцията и след операцията. Отчитането на показателите и резултатите е документирано в „Лист за проучване на ERAS системата”.

За анализ на данните е използвана дескриптивна статистика. Приложени са съвременни методи за математически анализ на обработваните резултати.

Резултати и обсъждане

Получените резултати са представени последователно в логичен ред според поставените единадесет задачи и са добре илюстрирани с таблици и цветни фигури. По всяка задача резултатите са анализирани, което е основа за коректни изводи. Направено е съпоставяне и обсъждане с данните на други разглеждани автори по конкретната тема.

Оценка на изводите

Изводите в дисертацията са единадесет на брой, като те са солидно подкрепени с данните от изследването. Сред тях бих откroил следните факти:

- Ранно раздвижване е постигнато при 95%, а ранен прием на течности – при 99% от оперираните.
- Предоперативният прием на богати на въглехидрати течности е в основата на контрола на следоперативната хипергликемия.
- Антибиотичната профилактика е наложителна и приложима за всички пациентки. Тя корелира с нисък % следоперативни усложнения – фебрилитет в 3.3% и инфекция на оперативната рана в 1.6%.
- Приложената опиоид-спестяваща аналгезия и антиеметична профилактика елиминират ефективно следоперативната болка (88%), гаденето (85%) и повръщането (84%).
- Приложението на ERAS протокола е в основата на бързо възстановяване на чревната функция.
- Избягването на хипотермия по време на операция е свързано с минимална интраоперативна кръвозагуба (до 200 мл) в 95% от случаите.
- Приложението на ERAS протокола позволява приложението на препоръки за оптимизиран следоперативен престой при различни видове гинекологични операции за бенигни и малигни заболявания.

Оценка на приносите на дисертацията

Посочени са осем приноси. От тях три са с оригинален и с приложно-практически характер. Пет приноси имат потвърдителен характер. Всички те отразяват реалната научна стойност на направените проучвания и получените резултати. Приносите имат определена практическа стойност. Приложението на ERAS протокола в оперативната гинекология спомага за ускореното възстановяване в следоперативния период, като същевременно подобрява качеството на живот.

Научна дейност

Доц. д-р Славчев е посочил десет публикации, свързани с темата на дисертационния труд, в български и в чуждестранни списания. По същата тема са изнесени и два доклада на научен форум.

Заклучение

Дисертационният труд на Доц. д-р Славчев представлява едно актуално и полезно за гинекологичната наука и практика проучване. Кандидатът покрива напълно необходимите наукометрични изисквания. Комплексната оценка на този труд ми дава основание да препоръчам на уважаемото Научното жури да присъди научна степен „Доктор на науките” в професионално направление „Медицина” по научна специалност „Акушерство и гинекология” на Доц. д-р Станислав Христов Славчев

Дата: 5.12.2022 г.
гр. Плевен

Подпис:.....
Доц. д-р Тихомир Тотев, д.м.